

**ОРАТИВСЬКИЙ РАЙОННИЙ СУД
ВІННИЦЬКОЇ ОБЛАСТІ**

вул. Героїв Майдану, 88 смт. Оратів Вінницької області, 22600,
тел/факс (04330) 2-14-46, тел. 2-12-59
E-mail: inbox@or.vn.court.gov.ua

**УЗАГАЛЬНЕННЯ
судової практики розгляду**

**Оратівським районним судом Вінницької області
слідчими суддями категорії проваджень з приводу оскарження рішень, дії
чи бездіяльності слідчого або прокурора під час досудового розслідування
та причини скасування рішень судом апеляційної інстанції за 2016 рік**

Відповідно до глави 26 КПК України вирішення скарг на дії, рішення чи бездіяльність слідчого або прокурора під час досудового розслідування відноситься до компетенції слідчих суддів.

Статтею ст. 303 КПК України встановлено перелік рішень, дії чи бездіяльності слідчого або прокурора, які можуть бути оскаржені на досудовому провадженні.

Частиною 1 статті 304 КПК України закріплено, що скарги на рішення, дії чи бездіяльність слідчого чи прокурора, передбачені частиною першою статті 303 цього Кодексу, можуть бути подані особою протягом десяти днів з моменту прийняття рішення, вчинення дії або бездіяльності. Якщо рішення слідчого чи прокурора оформлюється постановою, строк подання скарги починається з дня отримання особою її копії. При оскарженні бездіяльності обчислення строку оскарження починається із дня, що настає після останнього дня, який відведено КПК для вчинення слідчим або прокурором відповідної дії.

Згідно ст. 307 КПК України за результатами розгляду скарг на рішення, дії чи бездіяльність слідчого чи прокурора постановляється ухвала про: 1) скасування рішення слідчого чи прокурора; 2) зобов'язання припинити дію; 3) зобов'язання вчинити певну дію; 4) відмову у задоволенні скарги.

В провадженні слідчих суддів Оратівського районного суду Вінницької області перебувало 34 скарги на рішення, дії чи бездіяльність слідчого, прокурора під час досудового розслідування з приводу оскарження бездіяльності слідчого щодо невнесення відомостей про кримінальне правопорушення до Єдиного реєстру досудових розслідувань після отримання заяви чи повідомлення про кримінальне правопорушення, у невиконанні вимог щодо ознайомлення з матеріалами провадження, вручення пам'яток про права та обов'язки, не проведенні процесуальних дій, а також постанов про закриття кримінального провадження.

В ході проведення узагальнення судової практики встановлено, що більшість скарг, а це 27 скарги (79,4%), що перебували в провадження слідчих

суддів подавались на порушення під час досудового розслідування вимог п. 1 ч. 1 ст. 303 КПК України, а саме 10 скарг (29,4%) щодо бездіяльності слідчого, прокурора, яка полягає у невнесенні відомостей про кримінальне правопорушення до Єдиного реєстру досудових розслідувань після отримання заяви чи повідомлення про кримінальне правопорушення, 1 (2,9%) скарга про неповернення тимчасово вилученого майна та 16 скарг (47,1%) про нездійснення інших процесуальних дій, які зобов'язаний вчинити слідчий чи прокурор під час досудового розслідування.

З даними скаргами звертались заявники, потерпілі, їх представники та представники юридичної особи.

Зокрема, підставами звернення зі скаргами на бездіяльності слідчого, прокурора, яка полягає у невнесенні відомостей про кримінальне правопорушення до Єдиного реєстру досудових розслідувань після отримання заяви чи повідомлення про кримінальне правопорушення, були неправильне трактування органом досудового розслідування положень ч. 1 ст. 214 КПК України, щодо невідкладного, але не пізніше 24 годин після подання заяви, повідомлення про вчинене кримінальне правопорушення, внесення відповідних відомостей до Єдиного реєстру досудових розслідувань та розпочати розслідування.

Так, у скарзі №131/183/15-к при зверненні громадянина П. до Іллінецького РВ УМВС України у Вінницькій області з повідомленням про вчинення кримінального правопорушення за ст.ст. 366, 190 і 358 КК України, а саме про підробку його підпису в колективному зверненні на підставі якого було прийняте відповідне рішення Іллінецької міської ради Вінницької області, Іллінецьким РВ УМВС України у Вінницькій області відмовлено у внесенні відомостей до Єдиного реєстру досудових розслідувань про що направлено громадянину П. лист з якого вбачається, що ознак кримінального та адміністративного правопорушення не вбачається. За результатами розгляду такої скарги її було задоволено та зобов'язано внести відповідні відомості до Єдиного реєстру досудових розслідувань.

Зокрема, в ухвалі слідчого судді року в обґрунтування прийнятого рішення зазначено, що відповідно до ч.1 ст.214 КПК України слідчий, прокурор невідкладно, але не пізніше 24 годин після подання заяви, повідомлення про вчинене кримінальне правопорушення або після самостійного виявлення ним з будь-якого джерела обставин, що можуть свідчити про вчинене кримінального правопорушення, зобов'язаний внести відповідні відомості до Єдиного реєстру досудових розслідувань та розпочати розслідування. Відповідно до п.п.2,3 ст. 214 КПК України досудове розслідування розпочинається з моменту внесення відомостей до Єдиного реєстру досудових розслідувань та здійснення досудового розслідування до внесення відомостей до реєстру або без такого внесення не допускається і тягне за собою відповідальність, встановлену законом.

За результати розгляду 10 скарг (29,4%) щодо бездіяльності слідчого, прокурора, яка полягає у невнесенні відомостей про кримінальне правопорушення до Єдиного реєстру досудових розслідувань після отримання

заяви чи повідомлення про кримінальне правопорушення слідчими суддя 9скарг було задоволено та 1 скаргу залишено без розгляду за заявою скаржника.

З приводу скарг про нездійснення інших процесуальних дій, які зобов'язаний вчинити слідчий чи прокурор під час досудового розслідування, яких в провадженні слідчих суддів перебувало 16 (47,1%), що становить майже половину всіх скарг, то вони стосувались не розгляду слідчими та прокурорами клопотань про допит свідків, надання матеріалів досудового розслідування для ознайомлення, зобов'язання прокурора надати вказівки слідчому залучити особу в якості потерпілого.

Так, у скарзі №141/640/15-к представником юридичної особи П., на підставі заяви якої про вчинення відносно неї кримінального правопорушення, внесено відповідні відомості до Єдиного реєстру досудових розслідувань та розпочато досудове розслідування, було подано слідчому клопотання про ознайомлення з матеріалами досудового розслідування, яке слідчим не було розглянуто.

За результатами розгляду такої скарги її було задоволено та зобов'язано надати результати розгляду клопотання та матеріали досудового розслідування для ознайомлення.

В обґрунтування прийнятих рішень слідчий суддя послався на те, що відповідно до ст. 221 КПК слідчий зобов'язаний за клопотанням сторони захисту надати матеріали досудового розслідування для ознайомлення, за виключенням матеріалів, ознайомлення з якими на цій стадії кримінального провадження може зашкодити досудовому розслідуванню. Оскільки ознайомлення з матеріалами на цій стадії не може зашкодити досудовому розслідуванню, слідчий суддя прийшов до висновку про задоволення скарги.

Так, у скарзі №141/546/15-к поданої представником юридичної особи П. під час досудового розслідування кримінального провадження було подано прокурору клопотання про надання доручення слідчому залучити юридичну особу П. в якості потерпілої особи. Однак прокурор дане клопотання направив для розгляду начальнику слідства, про що повідомив представника юридичної особи П. Скаржник скаржився на дії та бездіяльність прокурора та просив зобов'язати прокурора надати доручення слідчому залучити юридичну особу П. в якості потерпілої особи.

Слідчий суддя виніс ухвалу про відмову в задоволенні скарги.

В обґрунтування прийнятої ухвали слідчий суддя послався на те, що прокурор вчинив на виконання своїх повноважень згідно ч. 1 ст. 37 КПК України всі необхідні дії, повідомивши в строк представника юридичної особи П. про них та не мав процесуальних можливостей розгляду клопотання.

За результати розгляду 16 скарг (48,5% усіх скарг) про нездійснення інших процесуальних дій, які зобов'язаний вчинити слідчий чи прокурор під час досудового розслідування – 13 скарг було задоволено та в задоволенні 3 скарг відмовлено.

Слідчими суддями Оратівського районного суду Вінницької області за звітний період було розглянуто 1 скаргу (2,9% з усіх) на бездіяльність слідчого щодо неповернення майна, в задоволенні якої відмовлено.. Скарга була подана громадянином Г. на бездіяльність слідчого щодо неповернення майна, вилученого під час проведення обшуку (№141/173/15-к), яка виразилась в

неповерненні вилучених під час проведення обшуку вагів, які необхідні скаржнику для ведення особистого селянського господарства. Обґрунтовуючи прийняте рішення слідчий суддя мотивував, що вилучені ваги постановою слідчого визнано речовим доказом і приєднано до матеріалів кримінального провадження та залишено в кімнаті зберігання речових доказів до прийняття рішення у кримінальному провадженні.

Відповідно до п. п. 3, 4 ч. 1 ст. 303 КПК України на досудовому провадженні можуть бути оскаржені такі рішення, дії чи бездіяльність слідчого або прокурора як рішення слідчого про закриття кримінального провадження та рішення прокурора про закриття кримінального провадження та/або провадження щодо юридичної особи.

Слідчими суддями Оратівського районного суду Вінницької області було розглянуто 7 скарг (20,6%) даної категорії, 5 із яких було задоволено, провадження в 1 скарзі закрито та в задоволенні 1 скарги було відмовлено.

Усі вони були подані на постанови слідчого про закриття кримінального провадження.

Задовольняючи скарги та скасовуючи постанови про закриття кримінального провадження слідчі судді обґрунтовували свої рішення тим, що слідчі при закритті провадження не дотримувались процесуального порядку винесення постанов, не спростовували доводів заявників та потерпілих, викладених у їх заявах про вчинення кримінальних правопорушень, не допитували свідків, не виконували вказівок прокурора та ухвал слідчих суддів в даних провадженнях, не призначали експертизи та проводили досудове розслідування поверхнево, неповно, без усебічного дослідження обставин справи.

Так, задовольняючи скаргу П. та скасовуючи постанову слідчого від 26.12.2014 року про закриття кримінального провадження за ознаками злочину, передбаченого ч.1 ст. 197-1 КПК України (№141/42/15-к) слідчий суддя встановивши, що закриваючи провадження у зв'язку з відсутністю в діях особи складу злочину, слідчим не було вчинено будь-яких дій спрямованих на встановлення шкоди, не взято до уваги те, чи є вона значною, не проведено експертизи, не зроблено відповідного розрахунку. Крім цього слідчим не було виконано письмових вказівок прокурора у даному провадженні, та копію постанови про закриття не направлено прокурору. Таким чином, постанову про закриття кримінального провадження було скасовано, а матеріали кримінального провадження повернуті слідчому для проведення досудового розслідування.

В подальшому постановою слідчого від 29.09.2015 року дане кримінальне провадження за ознаками злочину, передбаченого ч.1 ст. 197-1 КПК України знову було закрито (скарга №141/1012/15-к).

Скаржник П. подав скаргу на постанову про закриття кримінального провадження, мотивуючи тим, що слідчим закриваючи провадження було вказано, що об'єктивною ознакою складу злочину, передбаченого ч. 1 ст. 197- 1 КК України є заподіяння значної шкоди власнику чи законному володільцю земельної ділянки, якщо вона у сто і більше разів перевищує неоподатковуваний мінімум доходів громадян, і не встановивши її розмір

зазначає, що шкода завдана внаслідок самовільного зайняття земельної ділянки площею 2,65 га. не являється значною.

За результатами розгляду даної скарги слідчим суддею було винесено ухвалу про відмову в її задоволенні. Обґрунтовуючи ухвалу слідчий суддя зазначив, що постанова слідчого винесена з дотриманням п. 2 ч. 1 ст. 284 КПК України та на підставі повного, повного і неупередженого дослідження кримінального провадження. А саме слідчим встановлено, що об'єктивною ознакою складу злочину, передбаченого ч. 1 ст. 197-1 КК України є заподіяння значної шкоди власнику чи законному володільцю земельної ділянки, якщо вона у сто і більше разів перевищує неоподатковуваний мінімум доходів громадян. Слідчим встановлено, що станом на момент вчинення злочину шкода у великих розмірах має дорівнювати сумі або перевищувати її в розмірі 152,50 тис. грн., а як встановлено досудовим розслідуванням завдана шкода у виді недотриманої вигоди могла становити лише 19738 грн.

Також провадження в 1 скарзі (№141/63/15-к) було закрито. Обґрунтовуючи свою ухвалу суддя посилався на те, що згідно ч. 6 ст. 284 КПК України постанова слідчого про закриття кримінального провадження може бути скасована прокурором, та згідно ч. 2 ст. 305 КПК України прокурор може самостійно скасувати рішення, що передбачене пунктом 3 частини першої статті 303 цього Кодексу і оскаржується в порядку, передбаченому частиною шостою статті 284 цього Кодексу, що тягне за собою закриття провадження за скаргою. Таким чином, оскільки постанову слідчого про закриття кримінального провадження на час розгляду скарги скасовано прокурором слідчий суддя ухвалив закрити провадження за скаргою.

Частиною 1 ст. 304 КПК встановлено десятиденний строк, упродовж якого особа має право звернутися зі скаргою на рішення, дії чи бездіяльність слідчого чи прокурора. Цей строк обчислюється з моменту прийняття рішення, вчинення відповідної дії. При оскарженні бездіяльності обчислення строку оскарження починається із дня, що настає після останнього дня, який відведено КПК для вчинення слідчим або прокурором відповідної дії.

Зазначена норма визначає особливий порядок обчислення строку оскарження рішення слідчого чи прокурора, яке оформлюється постановою. В такому випадку строк обчислюється з моменту отримання особою копії оскаржуваної постанови. Разом із цим слід враховувати загальні вимоги щодо додержання процесуальних строків, встановлені у ст. 116 КПК, згідно з якою строк подання скарги на стадії досудового провадження не вважається пропущеним, якщо скаргу або інший документ здано до його закінчення на пошту або передано особі, уповноваженій її прийняти, а для осіб, які тримаються під вартою або перебувають у медичному чи психіатричному стаціонарі, спеціальній навчально-науковій установі, – якщо скаргу або інший документ подано службовій особі відповідної установи до закінчення відповідного строку.

У випадку пропуску строку, встановленого для подання скарги, скарга повертається особі, якщо при її поданні особа не порушила питання про поновлення цього строку. Слідчий суддя, за наявності відповідної заяви, може поновити строк, якщо його було порушено з поважних причин (хвороба,

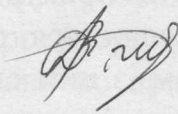
відрядження, стихійне лихо, хвороба близьких родичів тощо). Підставою для поновлення строків також може бути визнано й об'єктивні причини, внаслідок яких особа не змогла вчасно реалізувати своє право на подання скарги.

Під час узагальнення судової практики встановлено, що слідчі судді Оратівського районного суду Вінницької області при розгляді скарг на рішення, дії чи бездіяльності слідчого або прокурора під час досудового розслідування дотримувались встановлених законодавством строків їх розгляду. Таким чином 25 скарг (73,5%) було розглянуто в строки встановлені для розгляду скарги певної категорії. Однак були й випадки розгляду даної категорії справ понад строки, встановлені ч. 1 ст. 304 КК України. Зокрема з усієї кількості скарг 9 (26,5%) було розглянуто понад строки. Причиною цього було те, що скажники звертаючись зі скаргами не вказували адресу та засоби зв'язку, що унеможливило слідчого суддю здійснити їх повідомлення про день та час судового розгляду. Також однією з причин несвоечасного розгляду скарг стала поведінка особи скажників, зокрема їх неявка в судове засідання на визначені слідчим суддею дату та час, а відповідно до ч. 3 ст. 306 КПК України розгляд скарг на рішення, дії чи бездіяльність під час досудового розслідування здійснюється за обов'язкової участі особи, яка подала скаргу, чи її захисника, представника та слідчого чи прокурора, рішення, дії чи бездіяльність яких оскаржується.

Ухвали слідчих суддів Оратівського районного суду Вінницької області прийняті за результатами розгляду скарг на рішення, дії чи бездіяльність слідчого або прокурора під час досудового розслідування за 2016 рік в апеляційному порядку не оскаржувались.

Під час розгляду категорії проваджень з приводу оскарження рішень, дії чи бездіяльності слідчого або прокурора під час досудового розслідування слідчими суддями Оратівського районного суду Вінницької області практика Європейського суду з прав людини не застосовувалась.

**Помічник судді
Оратівського районного
суду Вінницької області**

В.М. Данилюк